

Pytania i odpowiedzi z webinaru „Pomoc publiczna w projektach unijnych – zasady, procedury i zgodność z przepisami” 20.10.2025

1. *Czy istnienie rynku rozpatrujemy tylko na obszarze kraju czy też na obszarze całej UE?*

Istnienie rynku rozpatrujemy na rynku wewnątrzspółnotowym. Rynek w państwie członkowskim jest częścią rynku unijnego.

2. *W kontekście GMIN czy może Pani rozwinąć temat pomocy publicznej w zakresie inwestycji dotyczących OZE na budynkach/terenach użyteczności publicznych, inwestycji kulturalnych (budowa/ rozbudowa nowych obiektów kulturalnych, budowy infrastruktury wod-kan, budowa sieci, oczyszczalni?*

Działalność gospodarczą w przypadku projektów dotyczących instalacji OZE należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- wytwarzania i wprowadzania energii do sieci (mamy z taką działalnością do czynienia w przypadku instalacji podłączonych do sieci, tj. on-grid) oraz
- wykorzystywania infrastruktury zarówno do prowadzenia działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej (dotyczy zarówno instalacji on-grid, jak i instalacji uniemożliwiających wprowadzanie energii do sieci, tj. off-grid).

Z pomocą publiczną nie będziemy mieli do czynienia, gdy żadna z powyższych działalności nie wystąpi w projekcie. Wystąpienie zaś co najmniej jednej z powyższych działalności oznaczać może, że dofinansowanie na budowę lub modernizację jednostek wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej z OZE w budynkach użyteczności publicznej będzie stanowiło pomoc publiczną.

Zgodnie jednak z interpretacją Komisji Europejskiej pomimo, że wytwarzanie energii i wprowadzanie jej do sieci stanowi działalność gospodarczą, to w przypadku instalacji prosumenckich tego rodzaju działalność nie ma takiego charakteru pod warunkiem spełnienia łącznie określonych warunków, tj:

- główna działalność beneficjenta ma charakter niegospodarczy (np. osoby fizyczne, nieprowadzące działalności gospodarczej, działalność administracji publicznej),
- wytworzona energia musi być zużywana na potrzeby własne,
- rozmiar (zdolność wytwórcza instalacji) nie przekracza realnego zapotrzebowania na energię danego prosumenta.

Przedstawione stanowisko Komisji oznacza jednocześnie, iż dla stwierdzenia konieczności stosowania przepisów o pomocy publicznej nie ma znaczenia kwestia czy instalacja ma charakter on-grid, czy też off-grid. Biorąc pod uwagę powyższe warunki należy więc przyjąć, że pomoc publiczna w przypadku realizacji instalacji prosumenckich nie wystąpi również, o ile zostaną spełnione ww. warunki i działalność gospodarczą uznamy za działalność pomocniczą w rozumieniu pkt. 207 Zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa.

3. *Czy zakres działalności Szpitala należy kwalifikować jako pomoc publiczną? Jakie przesłanki w przypadku Szpitala muszą wystąpić, aby pomoc publiczna wystąpiła?*

Zgodnie z Zawiadomieniem KE w sprawie pojęcia pomocy państwa, „w niektórych państwach członkowskich szpitale publiczne są nieodłączną częścią krajowej służby zdrowia i są prawie w całości oparte na zasadzie solidarności. Szpitale takie są bezpośrednio finansowane ze składek na ubezpieczenie społeczne i z innych zasobów państwowych oraz świadczą usługi nieodpłatnie na zasadzie powszechnego objęcia ubezpieczeniem. Sądy unijne potwierdziły, że w przypadku istnienia takiej struktury, odnośne podmioty nie działają jako przedsiębiorstwa. Jeżeli taka struktura istnieje, nawet działalność, która sama w sobie mogłaby mieć charakter gospodarczy, ale jest prowadzona wyłącznie w celu świadczenia innych usług niegospodarczych, nie ma charakteru

gospodarczego. Podmiot, który nabywa towary, nawet w znacznych ilościach, w celu oferowania usług niegospodarczych, nie działa jako przedsiębiorstwo tylko z tego powodu, że jest nabywcą na określonym rynku”.

Uwzględniając powyższe, należy uznać, że wszystkie świadczenia oferowane w ramach kontraktu z NFZ mają charakter niegospodarczy. Procedury wykonywane za wynagrodzeniem pobieranym bezpośrednio od pacjenta stanowią działalność gospodarczą w rozumieniu prawa konkurencji. Jednakże, aby wsparcie stanowiło pomoc państwa wszystkie przesłanki wynikające z art. 107 ust. 1 TFUE muszą zostać spełnione łącznie. Dodatkowo, wszelka inna działalność szpitali tj. wynajem powierzchni pod działalność komercyjną (np. pod gastronomię, sklepy medyczne, sklepy spożywcze, maszyny vendingowe), prowadzenie badań klinicznych na zlecenie firm za wynagrodzeniem i odsprzedaż ich wyników na rynku również stanowi działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej.

4. *W kontekście GMIN czy może pani rozwinąć temat pomocy publicznej w zakresie inwestycji kulturalnych (budowa/ rozbudowa nowych obiektów kulturalnych, budowy infrastruktury wod-kan, budowa sieci, oczyszczalni 😊 (bez oze)?*

W kontekście projektów infrastrukturalnych realizowanych przez samorząd należy ocenić, czy operowanie na powstałej infrastrukturze (zarówno w fazie inwestycyjnej, jak i eksploatacyjnej) będzie stanowiło działalność gospodarczą tj. oferowanie towarów/usług na rynku. Każdy projekt należy ocenić indywidualnie. Pomocne przy ocenie przesłanek pomocy publicznej stanowi Zawiadomienie KE w sprawie pojęcia pomocy państwa. Z uwagi na zbyt szeroki zakres pytania nie można udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

5. *Co się stanie z otrzymanym dofinansowaniem (nie stanowiącym pomocy publicznej), jeśli przekroczymy limit 20% nadprodukcji energii po zakończeniu realizacji inwestycji? Czy będziemy musieli zwrócić w części to dofinansowanie, jeśli było ono większe niż wartość pomocy publicznej dopuszczalnej w danym regionie?*

KE uznała, że wprowadzanie nadwyżek energii do sieci stanowi działalność gospodarczą. W przypadku spełnienia warunków, o których mowa w odpowiedzi na pytanie nr 2, można uznać, że w całości dofinansowanie nie będzie stanowiło pomocy państwa (w przytoczonym pytaniu mamy do czynienia z działalnością pomocniczą). W celu więc uznania ww. działalności za działalność pomocniczą ilość energii wprowadzonej do sieci nie może przekroczyć 20% ilości energii wytworzonej w instalacji w ciągu roku (20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury). Obowiązek zastosowania tzw. mechanizmu monitorowania i wycofania w odniesieniu do działalności prowadzonej na infrastrukturze otrzymującej finansowanie publiczne uregulowano w pkt 207 Komunikatu Komisji, Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (2016/C 262/01). W odniesieniu do instalacji magazynowania energii dofinansowanie należy rozpatrywać w powiązaniu z istniejącą instalacją wytwórczą, w celu monitorowania dofinansowanej infrastruktury należy ocenić, ile energii po połączeniu dwóch instalacji (wytwórczej i magazynowej) będzie trafiało w skali roku do sieci. Dotyczy to również sytuacji dofinansowania samego magazynu w celu podłączenia go do istniejącej instalacji OZE oraz samej instalacji OZE. Działalność gospodarcza wynikająca z wykorzystania infrastruktury całkowicie zachowa swój dodatkowy charakter, w sytuacji, gdy wydajność przydzielona co roku na taką działalność nie przekracza 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury. W takim przypadku, prowadzenie działalności gospodarczej wyłącznie o charakterze pomocniczym względem działalności podstawowej (niegospodarczej) stanowi wyjątek od obowiązku stosowania przepisów pomocowych. Ponieważ oddawanie energii do sieci traktowane jest jako działalność gospodarcza, istnieje konieczność monitorowania sposobu wykorzystania instalacji wytwarzającej energię elektryczną z OZE. W przypadku, gdy zakres działalności gospodarczej przekroczy poziom

założony w umowie o dofinansowanie lub wydajność przewidzianą dla działalności pomocniczej, zaistnieje konieczność dokonania zwrotu części dofinansowania uzyskanego na niegospodarczą część projektu, jeżeli nie będzie możliwa legalizacja pomocy publicznej/pomocy de minimis. Za działalność gospodarczą uznaje się więc przekazanie do sieci energii elektrycznej, która nie została w ujęciu ilościowym rozliczona z energią pobraną z sieci w skali roku. Monitorowanie sposobu wykorzystania infrastruktury odbywa się co najmniej przez cały okres jej amortyzacji. Oznacza to, że mechanizm monitorowania i wycofania jest niezależny od okresu trwałości projektu. Mechanizm obejmuje infrastrukturę na którą przyznano dofinansowanie. W przypadku wykorzystania infrastruktury powyżej poziomu 20% do celów działalności gospodarczej, będzie wiązało się z proporcjonalnym zwrotem otrzymanego dofinansowania i/lub – jeżeli będzie to możliwe – legalizacją pomocy publicznej/pomocy de minimis. Legalizacja pomocy publicznej/pomocy de minimis wymaga weryfikacji zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz podpisania aneksu do umowy o dofinansowanie.

6. *A jak traktować przypadek następujący: Gmina jest właścicielem budynku którym zarządza jednostka organizacyjna Gminy. Na dwóch piętrach Gmina ma swoje biura zajmowane przez pracowników urzędu Miasta. Na jednym z pięter pokoje wynajmowane są pod prowadzoną działalność gospodarczą przez różnych przedsiębiorców. Czy mamy tu pomoc publiczną? Czy robią remont toalet w całym budynku z dofinansowania wyłączenie z dofinansowania toalety na tym piętrze z uwagi na pomoc publiczną jest dobrym rozwiązaniem.*

W zakresie wynajmu powierzchni gmina lub jej jednostka organizacyjna (w przypadku, gdy posiada osobowość prawną) prowadzi działalność gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji. Dofinansowanie ze środków publicznych tej części infrastruktury, która podlega operowaniu w sposób gospodarczy może, przy spełnieniu przesłanek pomocy publicznej, stanowić pomoc państwa. Należy przy tym pamiętać, iż wykluczenie przesłanki zakłócenia konkurencji oraz wpływu na wymianę handlową, przy jednoczesnym zidentyfikowaniu działalności gospodarczej, spełnia warunki do uznania wsparcia publicznego jako pomoc de minimis.

7. *Mam jeszcze pytanie o mechanizm monitorowania i wycofania, gdzie znajdę podstawę prawną jego stosowania. Z czego wynika, że należy monitorować*

Obowiązek zastosowania tzw. mechanizmu monitorowania i wycofania w odniesieniu do działalności prowadzonej na infrastrukturze otrzymującej finansowanie publiczne uregulowano w pkt 207 Komunikatu Komisji, *Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (2016/C 262/01)*.

8. *W jaki sposób należy wykazać, że wydajność infrastruktury wykorzystywana na działalność gospodarczą nie przekracza 20% w przypadku budynku użyteczności publicznej - budynku stanowiącego siedzibę Nadleśnictwa?*

Uwzględniając zapisy pkt 207 Komunikatu Komisji, *Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (2016/C 262/01)*, w przypadkach infrastruktury podwójnego wykorzystania, jeżeli jest ona prawie wyłącznie wykorzystywana do celów działalności niegospodarczej, Komisja Europejska uznała, że finansowanie takiej infrastruktury może w całości wykraczać poza zakres zasad pomocy państwa, pod warunkiem, że użytkowanie do celów działalności gospodarczej ma charakter czysto pomocniczy. Działalność gospodarcza ma charakter pomocniczy o ile ma charakter „działalności bezpośrednio powiązanej z eksploatacją infrastruktury, koniecznej do eksploatacji infrastruktury lub nieodłącznie związanej z podstawowym wykorzystaniem o charakterze niegospodarczym oraz pochłania takie same nakłady jak podstawowa działalność o charakterze niegospodarczym, takie jak materiały, sprzęt, siła robocza

lub aktywa trwałe”. Działalność gospodarcza wynikająca z wykorzystania infrastruktury całkowicie zachowa swój dodatkowy charakter, w sytuacji, gdy wydajność przydzielona co roku na taką działalność nie przekracza 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury. W takim przypadku, prowadzenie działalności gospodarczej wyłącznie o charakterze pomocniczym względem działalności podstawowej (niegospodarczej) stanowi wyjątek od obowiązku stosowania przepisów pomocowych. Ze względu na różnorodność finansowanej infrastruktury, sposób określania wskaźnika wydajności infrastruktury wykorzystywanej do działalności gospodarczej nie został doprecyzowany przez Komisję Europejską. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej, metoda określania tego wskaźnika powinna zostać dopasowana do specyfiki danej infrastruktury – możliwe jest wykorzystanie jako wskaźników wydajności infrastruktury np. jej powierzchni, czasu jej użytkowania lub wartości nakładów absorbowanych przez infrastrukturę. Mechanizm ten nie może być oparty na przychodach lub dochodach osiąganych z działalności gospodarczej i niegospodarczej. Beneficjent powinien dobrać wskaźnik(i) wydajności infrastruktury (np. powierzchnia, roboczogodziny), który najlepiej oddaje charakter i sposób wykorzystania infrastruktury i który będzie podstawą monitorowania jej wykorzystania do działalności gospodarczej. Przyjmowany wskaźnik może być złożony i zawierać rozwiązania, które odnoszą się do więcej niż jednej miary (np. do czasu i powierzchni jednocześnie), jakkolwiek przyjęcie jako podstawy monitorowania wykorzystania infrastruktury kilku wskaźników może wiązać się z koniecznością określenia wag (istotności) poszczególnych wskaźników i wypracowania odpowiedniego algorytmu obliczania zakresu gospodarczego wykorzystania infrastruktury. Dodatkowo wskaźniki wydajności infrastruktury nie mogą być dobierane w sposób uznaniowy – mają w jak najpełniejszy, zobiektywizowany sposób odpowiadać sposobowi wykorzystania infrastruktury. Wybór określonych wskaźników powinien być poparty odpowiednim uzasadnieniem (stanowiącym np. załącznik do umowy o dofinansowanie projektu). Wskaźniki wybrane do monitorowania sposobu wykorzystania infrastruktury są ustalane w umowie o dofinansowanie i nie podlegają zmianom w całym okresie monitorowania. Monitorowanie sposobu wykorzystania infrastruktury odbywa się co najmniej przez cały okres jej amortyzacji. Amortyzacja, co do zasady, powinna być ustalona na podstawie ustawy o rachunkowości. Przy ustalaniu okresu amortyzacji i rocznej stawki amortyzacyjnej uwzględnia się okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego, tj. czas w którym według oczekiwań będzie on użytkowany i z tego tytułu będą osiągane korzyści ekonomiczne. Istotne jest, by amortyzacja w sposób realny odzwierciedlała stopniowe zużywanie się majątku trwałego w czasie. Jeśli Wnioskodawca/Beneficjent/Realizator nie stosuje amortyzacji w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości może zastosować metody amortyzacji w oparciu o ustawę o podatku dochodowym od osób fizycznych/ ustawę o podatku dochodowym od osób prawnych. W załącznikach do ustaw podatkowych określono procentową, roczną stawkę amortyzacji dla poszczególnych grup środków trwałych. Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się z zastosowaniem stawek przewidzianych w tych wykazach oraz określonych metod dla poszczególnych składników aktywów, dla zakupów powyżej 10.000 zł. Niezależnie od przyjętej metody określenia okresu amortyzacji, trzeba mieć na względzie obowiązek posługiwania się międzynarodowo uznanymi standardami i metodami dopuszczonymi przez przepisy bilansowe czy podatkowe, zatem nie jest dopuszczalne swobodne określenie okresu amortyzacji w oparciu o niestosowaną powszechnie metodykę. Wybrany sposób amortyzacji nie może być zmieniony i musi być stosowany w sposób konsekwentny przez cały okres używania środka trwałego, aż do momentu jego pełnego zamortyzowania. Wnioskodawca/Beneficjent/Realizator dokonuje wyboru okresu amortyzacji dla każdego środka trwałego osobno. Rekomenduje się, aby infrastruktura objęta mechanizmem monitorowania stanowiła odrębny środek trwały, tj. aby nie zwiększała wartości początkowej innego środka trwałego. W sytuacji, w której poszczególne składniki dofinansowanej infrastruktury amortyzują się w różnych okresach, każdy ze składników powinien podlegać mechanizmowi monitorowania we właściwym dla niego okresie amortyzacji. Oznacza to,

że nie jest możliwe przyjęcie średniego okresu amortyzacji dla wszystkich składników infrastruktury i stosowanie mechanizmu w tym uśrednionym okresie. Jest natomiast możliwe przyjęcie dla wszystkich składników danej infrastruktury jednolitego okresu równego okresowi amortyzacji tego składnika infrastruktury, który amortyzuje się najdłużej. Monitorowanie wykorzystania infrastruktury odbywa się w cyklach rocznych (rok kalendarzowy rozpoczynający się 1 stycznia i kończący 31 grudnia), przy czym w uzasadnionych przypadkach możliwe jest określenie innego okresu sprawozdawczego od przyjętego roku obrachunkowego Beneficjenta do prowadzenia rozliczeń zgodnie z zasadami rachunkowości. Jeżeli rozpoczęcie lub zakończenie okresu stosowania mechanizmu monitorowania i wycofania przypada w trakcie roku sprawozdawczego, dany cykl sprawozdawczy obejmuje niepełny rok. Nie ma możliwości określenia średniorocznego gospodarczego wykorzystania infrastruktury w odniesieniu do całego okresu użytkowania dofinansowanej infrastruktury. Jednocześnie, jeżeli na daną infrastrukturę beneficjent otrzymuje wsparcie publiczne również z innych źródeł, należy brać pod uwagę wszystkie źródła finansowania (dofinansowanie ze środków UE, dotacja ministerialna lub inne środki publiczne) i zasady, na jakich wsparcie to zostało udzielone, oraz włączyć je w zakres monitorowania.

9. *Czy w przypadku gdy gmina wykona termomodernizację budynku ośrodka zdrowia, a następnie udostępni go pod świadczenie usług zdrowotnych przez podmiot mający kontrakt z NFZ, to będzie mógł to traktować jako brak pomocy publicznej?*

Co do zasady świadczenia wykonywane w ramach kontraktu z NFZ nie stanowią działalności gospodarczej. Jednakże w przytoczonym przypadku niezbędne jest ustalenie w jaki sposób Gmina udostępni dofinansowany budynek a co za tym idzie, na jakim poziomie wystąpi korzyść ekonomiczna. Należy odpowiedzieć na następujące pytania:

Czy nastąpi to w drodze przetargu publicznego udzielonego w otwartej, niedyskryminacyjnej procedurze? Czy w jej wyniku Gmina otrzyma wynagrodzenie od operatora mającego charakter rynkowy? Jaki status prawny posiada ośrodek zdrowia? Nie posiadając powyższych informacji nie można określić czy wsparcie podlegało będzie przepisom o pomocy publicznej.

10. *Czy w przypadku projektu objętego pomocą publiczną po podpisaniu umowy o dofinansowanie możliwe jest zwiększenie dofinansowania jeśli beneficjent nie rozpoczął jeszcze prac nad projektem? Czy wymagane jest zawarcie odpowiedniej klauzuli w tym zakresie we wniosku o dofinansowanie?*

Analizując ww. przypadek nie można przesądzić czy przed rozpoczęciem prac a po podpisaniu umowy o dofinansowanie można zwiększyć dofinansowanie projektu. Z jednej strony istotą przepisów o pomocy publicznej jest wyrazem dążenia UE do stanu, w którym udzielana będzie tylko tzw. „dobra pomoc” tzn. taka, która jest nie zbędna dla beneficjenta do realizacji projektu, który przyczynia się do realizacji pożądanego celu. Pomoc powinna więc umożliwiać podjęcie działań, które bez jej udzielenia nie zostałyby podjęte. Innymi słowy, gdyby beneficjent zaangażowałby się w projekt w przypadku braku pomocy to pomoc przynosiłaby jedynie poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorcy i nie mogłaby zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Jednakże wypracowana dotychczas linia interpretacyjna dotyczy sytuacji zwiększania dofinansowania po podpisaniu umowy o dofinansowanie i rozpoczęciu prac. W jej myśl nie ma możliwości zwiększenia dofinansowania w projektach objętych pomocą publiczną po podpisaniu umowy i rozpoczęciu prac. Podpisując umowę i rozpoczynając prace wnioskodawca/beneficjent zobowiązuje się do realizacji projektu przy dofinansowaniu w kwocie wskazanej w umowie i bierze na siebie odpowiedzialność za pokrycie dodatkowych kosztów, których nie przewidział w projekcie, jeżeli okażą się one niezbędne do realizacji projektu. Jest to przejaw materialnego aspektu efektu zachęty, który wyraża się w faktycznej niezbędności pomocy i oznacza, że pomoc musi zmieniać zachowanie przedsiębiorstwa (w rozumieniu przepisów o

pomocy publicznej) w taki sposób, że angażuje się ono w dodatkową działalność, której nie podjęłoby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłoby w ograniczonym zakresie lub innym miejscu. Biorąc pod uwagę, że dniem udzielenia pomocy publicznej jest dzień podpisania umowy o dofinansowanie, w mojej opinii, w przypadku opisanym w przedmiotowym pytaniu, zwiększenie dofinansowania jest niemożliwe, jednakże decyzyjność w sprawie pomocy państwa dotyczy jedynie KE/sądy europejskie.

11. A czy w sektorze leśnym może występować monopol? LP są monopolistą na rynku krajowym

W pewnych, bardzo ograniczonych przypadkach można uznać, że konkurencja na rynku nie występuje ze względu na fakt, iż Wnioskodawca działa w warunkach monopolu, na przykład naturalnego, który ma miejsce, gdy ze względu na specyfikę usługi lub towaru funkcjonowanie na rynku więcej niż jednego przedsiębiorcy staje się nieopłacalne. Należy zauważyć, że KE coraz częściej odchodzi od oceny stanów faktycznych jako monopolu. Przykładem mogą być decyzje w sprawie sieci dystrybucji ciepła i energii elektrycznej – do niedawna uznawanych za eksploatowane w warunkach monopolu naturalnego. W ochronie środowiska uznaje się, iż monopol naturalny występuje nadal w sektorze wodno-ściekowym, gdyż w miejscach gdzie istnieje sieć wodociągowa budowa konkurencyjnej sieci wodociągowej nie miałaby uzasadnienia ekonomicznego. Nie ma również konkurencji międzysektorowej, gdyż na przykład - nie ma substytutu wody.

12. Czy osad z oczyszczalni ścieków, który odbierany jest przez firmę X z oczyszczalni ścieków Y odpłatnie, za każdą tonę osadu firma X ponosi opłatę można uznać za prowadzenie działalności gospodarczej przez oczyszczalnię ścieków Y? Czy jest to działalność w warunkach monopolu naturalnego? Osad od oczyszczalni ścieków Y odbierany jest przez Firmę X na podstawie umowy na wykonanie usługi do wykorzystania rolniczego.

Wykluczenie pomocy publicznej w zakresie wod-kan w ramach monopolu prawnego dotyczy działalności związanej z dostarczaniem do mieszkańców wody pitnej oraz odprowadzania ścieków. W mojej opinii, sprzedaż osadu jako nawóz stanowi działalność gospodarczą, ponieważ jest to oferowanie towarów i usług na rynku i będzie nosiło znamiona pomocy publicznej.

13. W przypadku gdy Gmina chce skorzystać z dofinansowania na budowę sali widowiskowej dla instytucji kultury, która nie będzie wykorzystywana na cele gospodarcze (nie będzie pobierana opłata np. za koncerty czy widowiska), to wówczas nie mamy doczynienia z pomocą publiczną. Podobnie nie będziemy mieć doczynienia z pomocą publiczną, jeśli wspomniana sala widowiskowa będzie wykorzystywana okazjonalnie 3-4 razy w roku na płatne koncerty (ok. 2-3 godzinne). Zdecydowana większość eventów będzie bezpłatna, widowiska lokalnych grup, zespołów muzycznych, konkursy artystyczne, itp.? Czy dobrze zrozumiałem?

Przy ocenie pomocy publicznej, nie ma znaczenia „okazjonalność” wykonywanych usług. Wynajem sali oraz pobieranie z tego tytułu usług stanowi działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej. W przypadku infrastruktury, która służy zarówno do prowadzenia działalności o charakterze niegospodarczym jak i gospodarczym można uznać, iż całość infrastruktury będzie wyłączona spod reżimu pomocy państwa w sytuacji spełnienia warunków dla działalności pomocniczej zgodnie z pkt 207 Zawiadomienia KE w sprawie pojęcia pomocy państwa.

14. Jeśli wykonawca wyłoniony w przetargu na wycinkę drzew albo koszenie łąki sprzeda pozyskane drewno albo pokos, to będzie spełniona przesłanka pomocy publicznej: wpływ na konkurencję i wymianę handlową? Nie można udzielić odpowiedzi na zadane pytanie z uwagi na fakt, iż taka sytuacja wymaga kompleksowej analizy pełnej dokumentacji projektowej.

15. Proszę o przypomnienie/przywołanie przepisu/wytycznych skąd wynika, że beneficjent ma obowiązek

monitorować 30 - 35 lat, czy nie ma w danym roku nadwyżki od 20% jeśli uznał, że w projekcie nie występuje pomoc publiczna (żeby móc sobie doczytać dokładnie informacje na temat).

Obowiązek zastosowania tzw. mechanizmu monitorowania i wycofania w odniesieniu do działalności prowadzonej na infrastrukturze otrzymującej finansowanie publiczne uregulowano w pkt 207 Komunikatu Komisji, Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (2016/C 262/01). Szerzej na ten temat w odpowiedzi na pyt. 5.

16. *Decyzja o tym czy jest pomoc publiczna musi być podjęta na etapie przygotowania wniosku o dofinansowanie?*

W ramach naborów o dofinansowanie ze środków europejskich wymogiem jest aby na etapie wniosku o dofinansowanie dokonać oceny inwestycji pod kątem wystąpienia pomocy państwa tj. wykonania testu pomocy publicznej.

17. *Czy można dokonać takich przesunięć między zadaniami tak, aby nie przekroczyć kwoty pomocy publicznej na projekcie?*

Pytanie niezrozumiałe w kontekście udzielenia odpowiedzi.

18. *A gdy gmina dostaje dofinansowanie na prace konserwatorskie i remontowe zabytkowego budynku, którego jest właścicielem, a operatorem potem będzie samorządowa jednostka kultury, która będzie wynajmowała komercyjnie do 20% powierzchni lub czasu, to nie mamy już do czynienia z pomocą publiczną?*

W przypadku infrastruktury, która służy zarówno do prowadzenia działalności o charakterze niegospodarczym jak i gospodarczym można uznać, iż całość infrastruktury będzie wyłączona spod reżimu pomocy państwa w sytuacji spełnienia warunków dla działalności pomocniczej zgodnie z pkt 207 Zawiadomienia KE w sprawie pojęcia pomocy państwa.

19. *Nie zgodzę się ze stwierdzeniem, że podstawą działalności LP jest pozyskiwanie drewna (niepoprawnie określane "wycinką") ponieważ ustawa o lasach wskazuje wprost co należy rozumieć pod pojęciem prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej: Art. 7. 1. Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem w szczególności następujących celów:*

- a. *zachowania lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą; ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na: a) zachowanie różnorodności przyrodniczej, b) zachowanie leśnych zasobów genetycznych, c) walory krajobrazowe, d) potrzeby nauki;*
- b. *ochrony gleb i terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym;*
- c. *ochrony wód powierzchniowych i głębinowych, retencji zlewni, w szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych;*
- d. *produkcji, na zasadzie racjonalnej gospodarki, drewna oraz surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu*

W ramach webinaru przytoczono zapisy ustawy z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Lasach Państwowych, zgodnie z którą „W Lasach Państwowych i ich jednostkach organizacyjnych w ramach sprawowanego zarządu, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2, jest prowadzona działalność:

1) administracyjna w Dyrekcji Generalnej, regionalnych dyrekcjach i nadleśnictwach, z zastrzeżeniem ust. 3, zwana dalej "działalnością administracyjną",

2) gospodarcza w zakresie gospodarki leśnej, prowadzona w nadleśnictwach, w której wyróżnia się działalność:

a) podstawową, obejmującą ochronę i zagospodarowanie lasu, utrzymanie i powiększanie zasobów i upraw leśnych, pozyskiwanie - z wyjątkiem skupu - drewna, a także jego sprzedaż w stanie nie przerobionym, zwaną dalej "działalnością podstawową",

b) uboczną, obejmującą gospodarowanie zwierzyną, pozyskiwanie - z wyjątkiem skupu - żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny, z zastrzeżeniem § 23, oraz płodów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów w stanie nie przerobionym, zwaną dalej "działalnością uboczną"; dochody z tej działalności nie mogą być niższe niż związane z nią wydatki,

3) dodatkowa, zarobkowa, prowadzona poza gospodarką leśną przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, jeżeli wydatki związane z wytwarzaniem produktów lub świadczeniem usług w ramach tej działalności nie są wyższe od ich zakupu poza Lasami Państwowymi, zwaną dalej "działalnością dodatkową".

Przytoczono przykład prowadzenia działalności gospodarczej przez Lasy państwowe a nie wskazano podstawową działalność LP.

20. *Czy można wrócić do zapisu z prezentacji: "W świetle ograniczeń wynikających z definicji beneficjenta (art. 2 pkt 9 rozporządzenia 2021/1060) w perspektywie finansowej 2021-2027 zasadniczo nie ma możliwości udzielania pomocy publicznej na tzw. drugim poziomie, tj. przez beneficjenta –stronę umowy o dofinansowanie kolejnym podmiotom."? Nie jestem pewny czy dobrze to zrozumiałem. Chodzi o sytuację, gdy dany podmiot otrzyma pomoc publiczną na jakiś cel, to nie może jej "przekazać" do innego podmiotu? Drugie pytanie o wniosek o dofinansowanie, w którym jest lider i partner. Jeśli w ramach wydatków lidera i partnera wystąpią wydatki objęte pomocą de minimis, to zarówno lider i partner mogą ją otrzymać, każdy na "sвій rachunek"?*

W przypadku projektów partnerskich, spełniających warunki projektu partnerskiego zgodnych z ustawą wdrożeniową, możliwe jest udzielenie pomocy publicznej również partnerom projektu. W pozostałych przypadkach niemożliwe jest udzielenie pomocy publicznej partnerowi – dofinansowanie może stanowić jedynie pomoc de minimis. Aby udzielić pomocy publicznej projektom partnerskim, niespełniającym definicji wg ustawy wdrożeniowej, partnerzy powinni utworzyć konsorcjum, które będzie beneficjentem projektu.

21. *Czy limity kwot z pomocy de minimis UOIG łączą się z kwotami pomocy de minimis i vice versa?*

Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Europejskiej (UE) 2023/2832z dnia 13 grudnia 2023 r.w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym pomoc de minimis UOIG można łączyć z pomocą de minimis przyznaną zgodnie z innymi rozporządzeniami w sprawie pomocy de minimis. Analogiczne przepisy zawarto w rozporządzeniu właściwym dla pomocy de minimis.

22. *Na jakiej podstawie określić/zbadać czy NGO ubiegający się o dotację w projekcie, w którym pomoc jest udzielana również w ramach pomocy de minimis kwalifikuje się / bądź nie do uzyskania tej pomocy?*

Analizując projekt pod kątem wystąpienia pomocy publicznej/pomoc de minimis należy w pierwszej kolejności zbadać czy podmiot działa jak przedsiębiorca w rozumieniu przepisów o pomocy

publicznej tj. czy oferuje towary/usługi na rynku. W przypadku odpowiedzi pozytywnej należy przeanalizować pozostałe przesłanki wynikające z art. 107 ust. 1 TFUE. W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzących ba wszystkie przesłanki PP podmiot podlega przepisom o pomocy publicznej/pomocy de minimis – wybór schematu należy do wnioskodawcy. W przypadku zidentyfikowania działalności gospodarczej ale wykluczenie przesłanki wpływu na wymianę handlową i zakłócenia konkurencji właściwym jest zastosowanie przepisów o pomocy de minimis.

23. *Czy dobrze zrozumiałem, że przy pomocy de minimis nie weryfikuje się powiązań osobowych? Czyli, jeśli mamy przypadek np. dwóch spółek zoo, w których mamy tych samych wspólników i/albo te same osoby w zarządzie, to w przypadku de minimis takie podmioty są powiązane czy nie?*

W odniesieniu do pomocy de minimis weryfikujemy następujące powiązania:

- a) jedna jednostka gospodarcza posiada w drugiej jednostce gospodarczej większość praw głosu akcjonariuszy lub wspólników;
- b) jedna jednostka gospodarcza ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innej jednostki gospodarczej;
- c) jedna jednostka gospodarcza ma prawo wywierać dominujący wpływ na inną jednostkę gospodarczą zgodnie z umową zawartą z tą jednostką lub postanowieniami w jej akcie założycielskim lub umowie spółki;
- d) jedna jednostka gospodarcza, która jest akcjonariuszem lub wspólnikiem w innej jednostce gospodarczej, samodzielnie kontroluje, zgodnie z porozumieniem z innymi akcjonariuszami lub wspólnikami tej jednostki, większość praw głosu akcjonariuszy lub wspólników tej jednostki.

W odniesieniu do pomocy publicznej poza związkami wykazanymi powyżej należy zbadać czy przedsiębiorca pozostaje w jakichkolwiek stosunkach wskazanych powyżej za pośrednictwem osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających wspólnie oraz prowadzi swoją działalność lub jej część na tym samym rynku właściwym lub rynku pokrewnym.

Uwzględniając powyższe, w ramach pomocy de minimis nie badamy związków tj. relacje rodzinne czy kontrolowania przedsiębiorstw przez osoby fizyczne.

24. *Czy może Pani podać dokładną nazwę wspomnianej grupy roboczej w MFIPR?*

Grupa robocza ds. pomocy publicznej funkcjonująca przy MFi PR.

25. *Czy wymóg efektu zachęty dotyczy też projektów wchodzących w zakres włączeń blokowych GBER (np. kultury)?*

Co do zasady każdy projekt spełniający przesłanki pomocy publicznej, którego legalizacja następuje w ramach wyłączeń grupowych musi spełnić efekt zachęty. Wyjątek od tej zasady zawarty został w Preambule rozporządzenia KE nr 651/2014 tzw. GBER, zgodnie z pkt 21 „w odniesieniu do regionalnej pomocy operacyjnej, pomocy regionalnej na rzecz rozwoju obszarów miejskich, pomocy na dostęp do finansowania dla MŚP, pomocy na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, pomocy na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych i pomocy stanowiącej rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych, pomocy w formie ulg w podatkach na ochronę środowiska, pomocy przeznaczonej na naprawienie szkód spowodowanych przez niektóre klęski

żywiłowe, pomocy o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów najbardziej oddalonych oraz pomocy na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, wymóg istnienia efektu zachęty nie ma zastosowania lub należy uznać za spełniony, jeśli wypełniono warunki szczególne określone dla tych kategorii pomocy w niniejszym rozporządzeniu.

26. *Czy podpisanie umowy z inżynierem kontraktu na część projektową inwestycji, z późniejszą opcją części wykonawczej, stanowi naruszenie efektu zachęty?*

Aby definitywnie przesądzić czy nastąpiło naruszenie efektu zachęty niezbędne jest przeanalizowanie pełniej dokumentacji projektowej. Jednakże pomocne w odpowiedzi na powyższe pytanie będzie zbadanie następujących okoliczności. Analizie spełnienia warunku wystąpienia efektu zachęty powinna podlegać możliwość „odwracalności” inwestycji w związku z podjęciem zobowiązania wynikającego z np. zawarcia umowy. Zgodnie z wyjaśnieniami KE na temat „nieodwracalności inwestycji” za moment rozpoczęcia prac nad projektem można zostać uznane podjęcie zobowiązania, które powoduje, iż z ekonomicznego punktu widzenia wycofanie się z realizacji projektów danym przypadkiem nie jest już możliwe, w szczególności uwagi na to, że znacząca kwota pieniędzy zostałaby wówczas utracona przez inwestora. Jak wskazała KE to, czy dane zobowiązanie sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, zależy od warunków tego zobowiązania. Przesłanka ta powinna być zatem indywidualnie analizowana w przypadku każdego beneficjenta. KE wyjaśniła, że ze względu na to, że większość umów będzie zawierała klauzulę umożliwiającą jednostronne wypowiedzenie pod pewnymi warunkami, nie może to być jedynym czynnikiem determinującym charakter zobowiązania jako odwracalny. Jeżeli bowiem rozwiązanie danej umowy wiązałoby się ze znacznymi stratami finansowymi dla danego podmiotu, umowę taką należałoby uznać za zobowiązanie, które sprawia, że dana inwestycja będzie kontynuowana nawet w przypadku braku pomocy publicznej, zatem efekt zachęty nie wystąpi. Dodatkowo, przy ocenie ewentualnych „znaczących strat finansowych” konieczne jest uwzględnienie nie tylko kar grożących za niewywiązanie się z umowy/utrąty zabezpieczeń finansowych, ale też wszystkich kosztów już poniesionych, które są nie do odzyskania np. kosztów poniesionych w związku z przygotowaniem inwestycji, a także wszelkich zaliczek, które zostaną utracone w przypadku rozwiązania umowy.

27. *Czy ogłoszenie przetargu na główny/rzeczowy zakres prac przed złożeniem wniosku o dofinansowanie jest już złamaniem efektu zachęty?*

Aby definitywnie przesądzić czy nastąpiło naruszenie efektu zachęty niezbędne jest przeanalizowanie pełniej dokumentacji projektowej. Jednakże KE uznaje, że wszelkie postępowania o wybór wykonawcy interpretowane są jako inne zobowiązania, które sprawiają, iż inwestycja staje się nieodwracalna. Komisja Europejska uznaje, że jeśli ogłoszenie przetargu wiąże się z koniecznością zawarcia umowy z wykonawcą, to będzie ono stanowiło rozpoczęcie prac nad projektem. Korzystnym rozwiązaniem byłoby zawarcie w warunkach przetargu warunku wskazującego, iż umowa zostanie zawarta pod warunkiem przyznania dofinansowania (efekt zachęty).

28. *A co jeśli w pozwoleniu na budowę jest bardzo szeroko zakres inwestycji. wnioskodawca wykonuje prace etapami chociaż pozwolenie na etapy nie jest podzielone. Zatem jak tutaj rozpatrywać efekt zachęty. Może Pani podać numer wyroku?*

Aby definitywnie przesądzić czy nastąpiło naruszenie efektu zachęty niezbędne jest przeanalizowanie pełniej dokumentacji projektowej. Jednakże, można przypuszczać, że nie nastąpi naruszenie efektu zachęty jeżeli w ramach wspólnego pozwolenia na budowę, w odniesieniu do dofinansowanej części inwestycji nie nastąpi rozpoczęcie fizyczne robót

budowlanych lub nie zostanie pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie. Poniżej wyroki godne uwagi z zakresu efektu zachęty:

- Wyrok NSA z dnia 3 marca 2017 r. (I CSK 86/16)
- Wyrok NSA z dnia 14 stycznia 2020 r. (I GSK 2137/19)
- Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 18 listopada 2019 r. (III SA/GI 836/19),
- Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 października 2023 r. w sprawie C-11/22 Est Wind PowerOÜ/Elering AS.

29. *Czy zasada weryfikacji przeznaczenia pomocy w fazie inwestycyjnej i operacyjnej dotyczy też projektów, w których mamy pomoc art. 56 GBER. Chodzi o sytuację, kiedy po okresie trwałości inkubator zostaje przeznaczony na inne cele lub sprzedany*

Zgodnie z regułami pomocy publicznej pomoc nie może zostać wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, co oznacza pomoc publiczną wykorzystaną przez beneficjenta z naruszeniem zasad określonego przeznaczenia pomocy publicznej, w tym przypadku zasad wynikających z pomocy na infrastrukturę lokalną zawartą w art.56 GBER. Zgodnie z art. 12 rozporządzenia 651/2014 monitorowanie pomocy przyznanej na mocy ww. rozporządzenia odbywa się w okresie dłuższym niż okres trwałości wynikający z obowiązków funduszowych. Dokumentacja odnosząca się do pomocy państwa powinna być przechowywana przez okres 10 lat od dnia przyznania pomocy ad hoc lub dnia przyznania ostatniej pomocy w ramach programu.

30. *A czy jako instytucja udzielająca pomocy mogą poprosić o jakiś kontakt do tej grupy roboczej?*

Nie posiadam wiedzy czy jestem upoważniona do przekazywania ww. informacji. Proponuję kontakt bezpośrednio do MFiPR.